

Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi

By Mehmet DEMİREL

Determination of Occupational Anxiety Levels of Teacher Candidates Studying in a Different Departments

14 Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi¹

Duygu Harmandar Demirel²
Emrah Serdar³
Mehmet Demirel⁴

6

Abstract

The aim of this study is to determine the anxiety levels of the students studying in the teaching departments and to examine these according to different variables. The sample of the study consisted of 400 non-random sampling methods and 400 prospective teachers who were studying at Dumlupınar University. The personal information form created by the researchers and the data related to the pre-service teachers' concerns about the teaching profession were provided by Caba and Yalçınalp (2009). In the research findings: "Gender", "Age", "Satisfaction Status", "Class", "Faculty" and "Sports Making Status" showed a significant difference in "OAST" total scores ($p < 0.05$). As a result, it can be concluded that the vocational anxiety levels of the teacher candidates studying in different departments differ according to some variables.

Keywords: Teaching Profession, Teacher Candidates, Occupational Anxiety
(Extended English summary is at the end of this document)

Özet

Bu araştırma ile öğretmenlik bölümlerinde okuyan öğrencilerinin mesleğe yönelik kaygı düzeylerini belirlemek ve bunu farklı değişkenlere göre incelemektir. Araştırmanın örneklemini seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yoluyla seçilen ve Dumlupınar Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 400 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada oluşturulan demografik bilgi formu ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarına ilişkin veriler Caba ve Yalçınalp (2009) tarafından geliştirilen Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (ÖAYMK) ile sağlanmıştır. Verilerin analizinde; betimsel istatistik yöntemler, Man Whitney U ve Kruskal Wallis testlerinden faydalanılmıştır. Araştırma bulgularında: "Cinsiyet", "Yaş", "Okuduğu Bölümden Memnun Olma Durumu", "Sınıf", "Fakülte" ve "Spor Yapma Durumu" göre "ÖAYMK" toplam puanlarında manidar farklılık bulunmuştur. Araştırmaya göre, öğretmen adaylarının meslekleri ile ilgili kaygı seviyelerinin değişkenlere göre farklılaştığı sonucuna vanabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Mesleği, Öğretmen Adayları, Mesleki Kaygı

¹ Bu Çalışma International Congress on Education 2018'de sözel bildiri olarak sunulmuştur. 28 Haziran- 1 Temmuz 2018

² Doç.Dr., Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, duygu.harmandar@dpu.edu.tr

³ Öğr., İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, serdar-emrah@hotmail.com

⁴ Doç.Dr., Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, mehmetdemirel78@gmail.com

5

6

1. Giriş

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

Eğitim sisteminin en temel unsur öğretmendir (Şişman, 2007). Bir ülkenin eğitim sistemi; nitelikli ve iyi yetişmiş insan kaynağına ve sahip olmak gelişmiş ülkeler arasında yer alabilmek için temel unsurdur. Öğretmen, eğitim sürecini kumanda edecek ve yönlendirecek ve öğelerin en önemlisidir. Ayrıca, istendik davranışları kılavuzlayan ve sağlayan öğelerden biridir (Sönmez, 1994).

Tüm meslekler için başarılı olmanın önemli koşulları arasında bireylerin öğrencilik hayatlarında iyi eğitilmesi bulunmaktadır. Ancak kaygı ve tutum gibi bazı psikolojik faktörlerle iyi eğitim almanın ve iyi eğitim verebilmenin yakından ilişkisi vardır (Mergen ve ark., 2014).

Öğretmen adayları lisans eğitimleri süresince hem alan bilgisi içeren teroik ve uygulamalı dersler hem de öğrenci ile etkileşimi içeren formasyon dersleri almaktadırlar. Ancak bu dersler, öğretmen adaylarının kişisel özellikleri ve duygusal durumlarına değil öğretim sürecine yoğunlaşmaktadır.

Geçmiş eğitim deneyimlerinin öğretmen adaylarının gelecekteki sınıf davranışlarına ilişkin etkileri araştırmalara ilişkin bulgular arasındadır (Pop, 2010; Richardson ve Watt, 2005; Saban, 2003). Bu açıdan meslek kaygısı ile ilgili yapılan çalışmaları büyük önem arz etmektedir.

Üniversite hayatına büyük ve zor bir dönemden sonra başlayan öğrenciler, eğitimleri sırasında geleceğe dair endişeli olabilir. Üniversitenin son yılının, öğrencilerin hayatında önemli bir dönüm noktası olduğu reddedilemez. Bu süreçte iş bulma korkusu ve farklı sorumluluklar, iş seçimi, gerçek hayatta rol almanın düşünceleri, yaşanan arkadaşlıklar, kaygı yaratan etmenlerden bazıları olarak sıralabilir (Tümerdem, 2007).

Anormal ve belirsiz bir aşırı korku hali olarak ifade edilen ve fiziksel belirtilerle kendini gösteren kaygı (Millar ve Walsh, 2000); somut bir neden olmadan, gelecek korkusu, sıkıntı, endişe, gibi hissedilen evrensel bir duygudur. Bu hissin sık ve şiddetli tezahürü, kişinin geçmişinde önemli çatışmalar ve sıkıntılar yaşadığını gösterirken sağlıklı kişi sık ve ciddi şekilde kaygı yaşamaz.

Olumsuz kaygı, öğrenme sürecini karmaşıklaştıran ve başarıyı engelleyen (debilitating anxiety) ve olumlu kaygı, bireylerin doğal eylemleri üzerinde başarı elde etmelerine neden olan kaygı (facilitating anxiety) olmak üzere Scovel (1978) tarafından iki farklı şekilde tanımlanmıştır. Olumlu kaygı, öğrenciyi öğrenme sürecine aktif olarak katılmayı öğrenmeye teşvik ederken, negatif kaygı öğrencinin kendinden şüphe duymasına ya da son derece üzüntü duymasına neden olur ki bu durumda kaygı normal seviyenin üzerindedir ve başarıyı etkileyebilecek düzeye ulaşabilir.

Öğretmenin mesleğe yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlarının yanında öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı da meslekte önem taşır. Mesleğe ilişkin kaygıların yoğunlaştığı zamanların başında mezuniyet aşaması, Kamu Personeli Seçme Sınavı, atama veya iş bulma kaygısı gelmektedir (Atmaca, 2013). Bu kaygıların ortaya çıkmasını engellemede öğretmen yetiştirme programlarının çok etkili olduğunu söylemek pek mümkün değildir (Ralph, 2004).

Fuller (1969)'e göre; öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına yönelik belirgin bir tanım bulunmamakta, yaşadıkları mesleki kaygının ise bazı özellikler bakımından ben-merkezli ya da görev ve öğrenci merkezli olarak üç bölüme ayrılmaktadır.

Bireylerin odak noktası olduğu, öz-merkezli endişeleri olan öğretmen adayı, mesleğini başarabileceğinden endişe duymaktadır. Bir öğretmen adayı daima aşağıdaki soruları sormaktadır: Öğretmenlik mesleği bana uygun mu? Her gün öğretmenlik mesleğini nasıl yapacağım? Öğretmenliğimi veliler yeterli görecekler mi?

Görev odaklı kaygıları olan bir öğretmen adayı yeni öğretim araçlarını, alanındaki yenilikleri ve yeni öğretim yöntemlerini yakından takip eder. Bu durumda bir öğretmen adayı sürekli olarak şu soruları sormaktadır: Her gün birçok öğrenciyle ilgilenebilecek miyim? Yeni yöntemler, yeni teknikler, yeni malzemeler nasıl acaba ulaşabilirim? Benden beklenen birçok görevi gerçekleştirebilecek miyim?

56 Öğrenci merkezli kaygı yaşayan öğretmen adayı öğrencinin zihinsel, fiziksel, duygusal veya
57 sosyal ihtiyaçlarına odaklanır ve daha öğrenci merkezli düşünür. Bu durumdaki bir öğretmen adayı
58 her zaman şu soruları sormaktadır: Her öğrencinin daha kolay ve daha çabuk öğrenmesini nasıl
59 sağlayabilirim? Her öğrencinin kendine güven ve başarı duygusunu geliştirmesine nasıl yardımcı
60 olabilirim? Her öğrencinin potansiyelini keşfetmesine ve geliştirmesine nasıl yardımcı olabilirim?
61 (Saban, Korkmaz ve Akbaşlı, 2004).

62 Görevle ilgili kaygının odak noktası öğretim görevidir. Öğretim sürecinde kullanılacak
63 ekipman eksikliği ve sınıftaki çok sayıda öğrenci bu endişeyi beslemektedir. Bu kaygıyı taşıyan
64 öğretmen adayı kendine şu soruları sorar: Farklı sınıf ortamlarında nasıl bir öğretim süreci
65 gerçekleşiyor? Eğitim sürecinde kullanacağım fikirleri ve materyalleri nasıl edinebilirim? Bana kim
66 öğretim konusunda başarılı olmam için yardımcı olabilir? (Taşgın, 2006).

67 Öğretmenlerin adaylarının öğrenim süreçlerini mesleğe ilişkin bilgi ve becerilerle dolu
68 tamamlamaları kadar, gelecekteki performansları üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu düşünülen
69 mesleğe ilişkin kaygılarını incelemek önemlidir. Bu kaygıları belirlemek ve eğer varsa çözüm
70 bulmak, öğretmen adaylarının mesleğinde daha verimli olmalarını sağlayacaktır. Bu doğrultuda, bu
71 çalışmanın amacı Dumlupınar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi ve Beden
72 Eğitimi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerini belirlemektir.

73

74

75

2. Yöntem

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

Araştırma Grubu: Araştırmanın örneklem grubu, uygun örnekleme yoluyla seçilen ve Dumlupınar Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 400 öğretmen adayı (öğretmenlik bölümlerinde okuyan veya formasyon alan) oluşturmaktadır

Veri Toplama Aracı: Farklı ölçekler öğretmenlik kaygısını ölçmek için geliştirilirken çoğunlukla Fuller (1969) ile Fuller ve Bown (1975)'un çalışmaları baz alınmıştır. Çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarına ilişkin veriler Cabı ve Yalçınalp (2009) tarafından geliştirilen Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (ÖAYMK) ile sağlanmıştır. Ölçek likert tipidir. Ölçekte sekiz faktör ve bu faktörleri temsil eden toplam 45 madde bulunmaktadır. Bu faktörlerden 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14. maddeler Görev Merkezli Kaygı (GMK); 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21. maddeler Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı (ESMK); 22, 23, 24, 25, 26, 27. maddeler Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı (ÖİMK); 28, 29, 30, 31,32. maddeler Meslektaş ve Veli Merkezli Kaygı (MVMK); 33, 34, 35, 36. maddeler Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı (KGMK); 37, 38, 39. maddeler Atanma Merkezli Kaygı (AMK); 40, 41, 42. maddeler Uyum Merkezli Kaygı (UMK); 43, 44, 45. maddeler Okul Yönetimi Merkezli Kaygı (OYMK) düzeylerini ölçmektedir.

Verilerin Analizi: Microsoft Excel 2003 programında düzenlenen verilerin değerlendirilmesi aşamasında SPSS 20.0 kullanılmıştır. Yüzde ve frekans yöntemleri katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarının belirlenmesi için; Shapiro Wilks testi ile verilerin non-parametrik test koşullarına uygun olduğu belirlenmiş, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının değişkenlere göre farklılığını belirlemek için uygulanmıştır.

3. Bulgular

Tablo 1: Katılımcıların Kişisel Bilgilerinin Dağılımı

Değişkenler		F	%
Cinsiyet	Erkek	150	40,0
	Kadın	225	60,0
	Toplam	375	100
Yaş	17-20	81	21,6
	21-24	237	63,2
	25 ve üstü	57	15,2
	Toplam	375	100
Sınıf	1	104	27,7
	2	42	11,2
	3	55	14,7
	4	174	46,4
	Toplam	375	100
Fakülte	Fen-Edebiyat	111	29,6
	Eğitim	79	21,1
	Besyo	185	49,4
	Toplam	375	100
Memnun Olma Durumu	Evet	325	86,7
	Hayır	50	13,3
	Toplam	375	100
Spor Yapma Durumu	Evet	160	42,7
	Hayır	215	57,3
	Toplam	375	100

106

107

Tablo 1’de Katılımcıların kişisel bilgilerine ilişkin istatistiksel bulgulara göre katılımcıların

%60,0’inin “Kadın”, % 63,2’inin “21-23 ”yaş aralığında olduğu, %46,4’ünün “4.Sınıfta” öğrenim

gördüğü, %46,7’nin “Besyo”da öğrenim gördüğü, %86,7’inin “Okuduğu bölümden memnun” olduğu,

%57,3’ünün “Spor yapmadığı” tespit edilmiştir.

111

112

113

Tablo 2: Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Sıra Değer Ort.	Z	P
Görev Merkezli Kaygı	Erkek	150	164,67	-3,406	,001*
	Kadın	225	203,55		
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı	Erkek	150	176,73	-1,646	,100
	Kadın	225	195,51		
Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı	Erkek	150	169,12	-2,774	,006*
	Kadın	225	200,59		
Meslektaş/Veli Merkezli Kaygı	Erkek	150	205,70	-3,912	,000*
	Kadın	225	161,45		
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı	Erkek	150	173,45	-2,148	,032*
	Kadın	225	197,70		
Atanma Merkezli Kaygı	Erkek	150	153,42	-5,067	,000*
	Kadın	225	211,06		
Uyum Merkezli Kaygı	Erkek	150	175,71	-1,808	,071
	Kadın	225	196,19		
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı	Erkek	150	169,12	-2,774	,006*
	Kadın	225	200,59		

114

115

116

Tablo 2’deki test sonuçlarına göre; katılımcıların cinsiyetleri ile ölçek puanları arasında

“Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı” ve “Uyum Merkezli Kaygı” alt boyutları dışında kalan tüm alt boyutlarda

117 manidar farklılık belirlenmiştir. Farklılığın tespit edildiği alt boyutlarda kadın katılımcılar erkek katılımcılara
118 oranla daha yüksek skor elde etmişlerdir.

119

120 **Tablo 3: Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı**

121

Alt Boyut	Yaş	N	Sıra Değer Ort.	X ²	p
Görev Merkezli Kaygı	17-20	81	222,96	14,113	,001*
	21-24	237	184,03		
	25 ve üstü	57	154,82		
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı	17-20	81	178,67	,827	,661
	21-24	237	189,81		
	25 ve üstü	57	193,73		
Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı	17-20	81	208,01	4,281	,118
	21-24	237	179,89		
	25 ve üstü	57	193,29		
Meslektaş/Veli Merkezli Kaygı	17-20	81	204,10	3,192	,203
	21-24	237	186,42		
	25 ve üstü	57	171,68		
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı	17-20	81	211,40	5,545	,065
	21-24	237	183,76		
	25 ve üstü	57	172,36		
Atanma Merkezli Kaygı	17-20	81	185,00	1,276	,528
	21-24	237	192,20		
	25 ve üstü	57	174,79		
Uyum Merkezli Kaygı	17-20	81	200,83	1,655	,437
	21-24	237	183,15		
	25 ve üstü	57	189,91		
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı	17-20	81	208,01	4,281	,118
	21-24	237	179,89		
	25 ve üstü	57	193,29		

122

123 Tablo 3'deki test sonuçlarına göre; katılımcıların yaşları ile ölçek puanları arasında sadece "Görev
124 Merkezli Kaygı" alt boyutunda manidar bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Anlamlı farklılığın tespit edildiği
125 alt boyutlarda 17-20 yaş aralığındaki katılımcılar diğer yaş grubunda yer alan katılımcılara oranla daha yüksek
126 skor elde etmişlerdir.

127

128

129 **Tablo 4: Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı**

130

Alt Boyut	Sınıf	N	Sıra Değer Ort.	X ²	P
Görev Merkezli Kaygı	1	104	184,81	5,168	,160
	2	42	223,71		
	3	55	183,15		
	4	174	182,82		
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı	1	104	163,70	7,636	,050*
	2	42	191,50		
	3	55	192,15		
	4	174	200,36		
Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı	1	104	188,88	1,249	,741
	2	42	205,25		
	3	55	183,56		
	4	174	185,81		
Meslektaş/Veli	1	104	184,49	1,168	,761

Merkezli Kaygı	2	42	183,64	1,834	,608		
	3	55	178,60				
	4	174	194,12				
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı	1	104	189,44				
	2	42	198,62				
	3	55	171,23				
Atanma Merkezli Kaygı	4	174	189,88				
	1	104	159,29				
	2	42	201,99				
Uyum Merkezli Kaygı	3	55	163,97			1,687	,001*
	4	174	224,74				
	1	104	176,63				
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı	2	42	196,19	1,848	,605		
	3	55	196,90				
	4	174	190,01				
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı	1	104	186,88	1,249	,749		
	2	42	205,25				
	3	55	183,56				
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı	4	174	185,91				

131

132

133

134

135

136

137

3 Tablo 4'deki test sonuçlarına göre; katılımcıların sınıfları ile ölçek puanları arasında “Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı” ve “Atanma Merkezli Kaygı” alt faktörlerinde manidar farklılık olduğu tespit edilmiştir. Anlamli farklılığın tespit edildiği alt boyutlarda 4. Sınıfta öğrenim gören katılımcılar diğer sınıflarda öğrenim gören katılımcılara oranla daha yüksek skor elde etmişlerdir.

Tablo 5: Katılımcıların Fakülte Değişkenine Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

Alt Boyut	Fakülte	N	Sıra Değer Ort.	X ²	p
Görev Merkezli Kaygı	Fen-Edebiyat	111	220,08	25,337	,000*
	Eğitim	79	212,50		
	Besyo	185	159,60		
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı	Fen-Edebiyat	111	204,80	4,293	,117
	Eğitim	79	188,12		
	Besyo	185	177,87		
Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı	Fen-Edebiyat	111	210,52	13,053	,001*
	Eğitim	79	203,67		
	Besyo	185	167,79		
Meslektaş/Veli Merkezli Kaygı	Fen-Edebiyat	111	221,67	22,872	,000*
	Eğitim	79	201,27		
	Besyo	185	162,14		
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı	Fen-Edebiyat	111	212,38	17,212	,000*
	Eğitim	79	208,08		
	Besyo	185	164,80		
Atanma Merkezli Kaygı	Fen-Edebiyat	111	231,15	38,832	,000*
	Eğitim	79	207,36		
	Besyo	185	153,84		
Uyum Merkezli Kaygı	Fen-Edebiyat	111	207,85	7,080	,029*
	Eğitim	79	198,14		
	Besyo	185	173,44		
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı	Fen-Edebiyat	111	210,52	13,053	,001*
	Eğitim	79	203,67		
	Besyo	185	167,79		

138

139

140

141

142

143

144

145

146

Tablo 5'deki test sonuçlarına göre; katılımcıların fakülteleri ile ölçek puanları arasında alt faktörlerin tümünde manidar farklılık olduğu tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın tespit edildiği alt boyutlarda Fen-Edebiyat Fakültesinde Öğrenim gören katılımcılar diğer katılımcılara oranla daha yüksek skor elde etmişlerdir.

Tablo 6: Katılımcıların Okuduğu Bölümden Memnun Olma Durumlarına Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

Alt Boyut	Memnun Olma	N	Sıra Değer Ort.	Z	P
Görev Merkezli Kaygı	Evet	325	183,08	-2,241	,025*
	Hayır	50	219,95		
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı	Evet	325	184,09	-2,258	,024*
	Hayır	50	220,18		
Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı	Evet	325	176,05	-1,813	,070
	Hayır	50	213,96		
Meslektaş/Veli Merkezli Kaygı	Evet	325	186,33	-,766	,443
	Hayır	50	198,83		
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı	Evet	325	185,60	-1,104	,269
	Hayır	50	203,57		
Atanma Merkezli Kaygı	Evet	325	186,19	-,829	,407
	Hayır	50	199,78		
Uyum Merkezli Kaygı	Evet	325	182,34	-1,808	,071
	Hayır	50	224,78		
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı	Evet	325	184,05	-1,813	,070
	Hayır	50	213,69		

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

Tablo 6'daki test sonuçlarına göre; katılımcıların bölümden memnun olma durumları ile ölçek puanları arasında "Görev Merkezli Kaygı" ve "Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı", alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Diğer alt faktörlerde istatistiksel olarak manidar fark bulunamamıştır. Anlamlı farklılığın tespit edildiği alt boyutlarda memnun olan katılımcıların puanları memnun olmayan katılımcılara oranla daha yüksek skor elde etmişlerdir.

8

Tablo 7: Katılımcıların Spor Yapma Durumlarına Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

Alt Boyut	Spor Yapma	N	Sıra Değer Ort.	Z	P
Görev Merkezli Kaygı	Evet	160	170,85	-2,646	,008*
	Hayır	215	200,76		
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı	Evet	160	181,26	-1,041	,298
	Hayır	215	193,02		
Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı	Evet	160	175,72	-1,906	,057
	Hayır	215	197,14		

Meslektaş/Veli Merkezli Kaygı		Evet	160	174,79	-2,056	,040*
		Hayır	215	197,83		
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı		Evet	160	171,97	-2,501	,012*
		Hayır	215	199,93		
Atanma Merkezli Kaygı		Evet	160	167,50	-3,173	,002*
		Hayır	215	203,25		
Uyum Merkezli Kaygı		Evet	160	173,66	-2,229	,026*
		Hayır	215	198,67		
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı		Evet	160	175,72	-1,906	,057
		Hayır	215	197,14		

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

1 blo 7'deki test sonuçlarına göre; katılımcıların spor yapma durumları ile ölçek puanları arasında "Görev Merkezli Kaygı", "Meslektaş/Veli Merkezli Kaygı", "Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı", "Atanma Merkezli Kaygı" ve "Uyum Merkezli Kaygı" alt faktörlerinde manidarlık tespit edilmiştir. Farklılığın tespit edildiği alt boyutlarda spor yapmayan katılımcılar spor yapan katılımcılara oranla daha yüksek skor elde etmişlerdir.

4. Tartışma

Kaygı, kişinin rasyonel olmayan inançlarının sonucu iken oluşumu doğrudan olaylara yol açmaz. Bu noktada, kişi için durumun taşıdığı anlam önemlidir (Karataş, Arslan ve Karataş, 2014). Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açılan kadro sayısı, bazı branşlardaki yığılmalar, yüksek puan alma zorunluluğu olan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) gibi faktörlerin öğretmen adaylarının kaygılarını arttırdığı düşünülmektedir (Doğan ve Çiğdem, 2009).

Cinsiyet değişkenine göre, "Görev Merkezli Kaygı", "Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı" ve "Atanma Merkezli Kaygı" alt boyutlarında kadın katılımcılar erkek katılımcılara oranla daha yüksek skor elde etmişlerdir. Bu sonuca benzer olarak Taşgın (2006), Çubukçu ve Dönmez (2011), Akgün ve Özgür (2014), Mergen vd. (2014) ve Özbal ve Ektirici (2017) çalışmalarında, kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha yüksek kaygı seviyesine sahip olduğunu ifade etmiştir. Gözler, Bozgeyikli ve Avcı (2017) ise yaptıkları çalışmada meslektaş/veli, kişisel gelişim, atanma, ekonomik/sosyal, öğrenci/iletişim, uyum ve toplam kaygı boyutlarında erkek katılımcıların kaygı seviyelerinin kadın katılımcılara oranla daha anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan Taşgın (2006), Saracaloğlu, Kumral ve Kanmaz. (2009), Bozdam ve Taşgın (2011), Ünal ve Alaz (2008), Dilmaç (2010), Taşdemir (2015), Kafkas ve ark. (2010), Alisinanoğlu, Kesicioğlu ve Ünal (2010), Temiz (2011), Yalçın (2014), Çelen ve Bulut (2015) ve Kafkas, Bilgici ve Deniz (2016) çalışmalarında öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumlarının ölçeğin alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Yaşa göre, 24 yaş ve üzerindeki katılımcıların puanları "Görev Merkezli Kaygı" alt boyutunda diğer yaş grubundaki katılımcıların puanlarından daha yüksektir. Bu durumun meslek hayatına başlamak üzere olan ve iyi bir öğretmen olabileme endişesini taşımasından kaynaklandığı söylenebilir. Bozdam ve Taşgın (2011) ve Çelen ve Bulut (2015), ' yaş değişkenlerine göre bazı alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Özbal ve Ektirici'nin (2017) çalışmalarında yaşın anlamlı bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan Yalçın (2014) ve

191 Atmaca (2013) mesleki kaygı düzeyini yaş faktörünün önemli derecede etkilemediği sonucuna
192 ulaşmıştır.

193 Okudukları bölümden memnun olma durumlarına göre, bazı alt boyutlarda okudukları
194 bölümden memnun olmayan katılımcıların puanı, diğer katılımcıların puanından daha yüksektir. Bu
195 sonucun, okudukları bölümü sevip benimseyen öğretmen adaylarının meslekleriyle daha çok
196 bütünleştiğinden kaynaklandığı söylenebilir.

197 **1** Spor yapma durumlarına göre ise, "*Görev Merkezli Kaygı*", "*Atanma Merkezli Kaygı*", "*Uyum*
198 *Merkezli Kaygı*", "*Meslektaş ve Veli Merkezli Kaygı*" ve "*Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı*" alt boyutlarında
199 düzenli spor yapmayan katılımcıların puanı, diğer katılımcıların puanından daha yüksektir. Düzenli
200 yapılan egzersizlerin kaygıyı azaltmada ve hatta engellemede etkili olduğu (Baltaş ve Baltaş,1993;
201 Baltaş, 1996) ve özgüven gelişimine katkısından ve bu doğrultuda yaşanabilecek olumsuzlukları
202 minimize ettiği düşünülebilir. **3**

203 Öğrenim gördükleri sınıflara göre, "*Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı*" ve "*Atanma Merkezli*
204 *Kaygı*" alt boyutlarında 3. Sınıfta öğrenim gören katılımcıların puanı, diğer sınıflarda öğrenim gören
205 katılımcıların puanından daha yüksektir. 5. ve 6. yarıyıl ile birlikte, Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim
206 Yöntemleri Okul Deneyimi vb. derslerini alan öğretmen adaylarının uygulama alanına giriş
207 yapmalarıyla birlikte mesleğe yönelik kaygılarının da arttığı söylenebilir.

208 Bu sonuç Çelen ve Bulut (2015) ile Yaylı ve Hasırcı'nın (2009) çalışmalarının bulgularıyla
209 benzerlik göstermektedir. Benzer olarak Bilgici ve Deniz'in (2016) ile Kurtuldu ve Ayaydın (2010)
210 yapmış oldukları çalışmalarda mesleki kaygı seviyesinin sınıfa göre artış gösterdiğini
211 belirlemişlerdir. Alisanoğlu, Kesicioğlu ve Ünal (2010)'ın yapmış oldukları araştırmada
212 öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinde devam etmekte oldukları sınıfların önemli bir etken
213 olduğunu ifade etmiştir. Ancak Taşdemir (2015) ile Akgün ve Özgür (2014) çalışmalarında sınıf
214 değişkeni açısından herhangi bir istatistiki anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır. Doğan ve Üstün
215 (2015) çalışmalarında meslekî formasyon anlamında özgüvenin tam olarak sağlanmadığı; birinci
216 ve dördüncü sınıf öğrencilerinde görülen meslekî özgüven eksikliğinin mesleki kaygıya neden
217 olduğu ifade edilmiştir. Mergen vd. (2013) yaptığı çalışmada birinci sınıflarda kendilik, görev ve
218 etkili olma kaygıları görülmüştür. Çubukçu ve Dönmez (2011) 1. Sınıfta öğrenim gören
219 öğrencilerin 2. Sınıf öğrencilerine oranla kaygı seviyelerinin daha yüksek olduğu sonucuna
220 ulaşmıştır. **3**

221 Fakülte değişkeni **2** göre ise, "*Görev Merkezli Kaygı*", "*Öğrenci/İletişim Merkezli Kaygı*", "*Atanma*
222 *Merkezli Kaygı*", "*Uyum Merkezli Kaygı*", "*Meslektaş ve Veli Merkezli Kaygı*", "*Kişisel Gelişim Merkezli*
223 *Kaygı*" ve "*Okul Yönetimi Merkezli Kaygı*" alt boyutlarında Fen-Edebiyat fakültesinde öğrenim gören
224 katılımcıların puanları diğer fakültelerde öğrenim gören katılımcıların puanlarından daha yüksektir.
225 KPSS ve sonrasındaki mülakat nedeniyle zorlanan öğretmen adaylarının "*Atanma Merkezli Kaygı*"
226 düzeyinin de büyük oranda arttığı söylenebilir (Tümekaya, Aybek ve Çelik, 2007).

227 Bilgici ve Deniz (2016) okul öncesi öğretmeni adaylarının; Çelen ve Bulut (2015) Beden
228 eğitimi öğretmeni adaylarının; Dilmaç (2010) görsel sanatlar öğretmeni adaylarının; Başaran (2010)
229 müzik öğretmeni adaylarının; Doğan ve Çoban (2009) eğitimi fakültesinde öğrenim görmekte olan
230 öğretmen adaylarının; Çağır ve Gürkan (2008) ilköğretim öğretmeni adaylarının; Köse (2006) müzik
231 öğretmeni adaylarının düşük düzeyde mesleki kaygı taşıdıkları tespit edilmiştir. Taşgın (2011) ise
232 beden eğitimi öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerini orta seviyede olduğunu ifade etmiştir.

233 Sağlıklı kişinin, kaygıyı sıklıkla ve şiddetli bir biçimde yaşamadığı; bu duygunun sık ve
234 şiddetli bir biçimde ortaya çıkmasının ise kişinin geçmişte önemli engellenme ve çatışma

235 yaşadığını göstermektedir. Bu doğrultuda beklentilerin yüksekliği ve mükemmeliyetçi anlayışın
236 meydana getirdiği otoriter ailelerin çocuklarının (öğrencilerin) kaygı seviyelerinin yüksek
237 olmasının, busebepten olduğu düşünülmektedir. Çocuklarına ilişkin demokratik tutuma sahip
238 anne ve babaların çocukları kendilerine güvenmelerinde ve yaşama dair düşük kaygı seviyesine
239 sahip olmalarında etkili olduğu söylenebilir (Akgün, Gönen ve Aydın; 2007).
240
241
242

Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi

ORIGINALITY REPORT

8%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	www.asosjournal.com Internet	68 words — 2%
2	ÇELİK, Müberra and ŞENGÜL, Murat. "TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE MESLEKİ KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ", Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, 2017. Publications	30 words — 1%
3	DENİZ, Sabahattin and TİCAN, Canses. "ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMEN ÖZ-YETERLİK İNANÇLARI İLE MESLEKİ KAYGILARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ", Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2017. Publications	28 words — 1%
4	www.sporbilimleri.org.tr Internet	28 words — 1%
5	www.sportifbakis.com Internet	27 words — 1%
6	www.icqh.net Internet	26 words — 1%
7	www.j-humansciences.com Internet	23 words — 1%
8	www.researchgate.net Internet	16 words — < 1%

-
- 9 www.arastirmax.com 12 words — < 1%
Internet
-
- 10 AYYILDIZ, Emine and ELKİN, Nurten. "Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ile Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", İstanbul Gelişim Üniversitesi, 2016. 10 words — < 1%
Publications
-
- 11 edergi.mehmetakif.edu.tr 10 words — < 1%
Internet
-
- 12 www.acarindex.com 9 words — < 1%
Internet
-
- 13 GÖZLER, Alpaslan, BOZGEYİKLİ, Hasan and AVCI, Ahmet. "SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BAŞARI YÖNELİMLERİ İLE MESLEKİ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ", Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2017. 8 words — < 1%
Publications
-
- 14 GÜLEÇ, Havise , and ÖZBEK AYAZ,, Ceylan. "Öğretmen Adaylarının Benlik Saygıları ve ", Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2017. 7 words — < 1%
Publications
-

EXCLUDE QUOTES OFF
EXCLUDE BIBLIOGRAPHY OFF

EXCLUDE MATCHES OFF